

קו לחינוך

הקו שלך למידע חינוכי

גיליון 529 | כ"ג טבת תשע"א | 30.12.10 | משוגר למנויים בלבד | kav1@bezeqint.net | www.kav-lahinuch.co.il
מו"ל ועורכת: סגל בן ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: היסמין 1 רמת אפעל | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

הממונה על מניעת אלימות בשפ"י; השנה נפתחו שתי תוכניות לטיפול בתלמידים עם בעיות התנהגות

לדבריה, דיאלוג פתוח בין מורים לתלמידים מתאפשר באמצעות שיחות משמעותיות. לדברי לוק; "אנחנו מאמינים שאחת הדרכים היעילות ביותר לחשוף אירועים מסוג זה היא באמצעות שיחות אישיות של המורה עם כל תלמיד. שיחות בהן שואל המורה את התלמיד 'איך הוא מרגיש בביה"ס ומחוצה לו'. בדרך זו המורים נחשפים למידע משמעותי". דרך נוספת לחשוף אירועי אלימות והתעללות היא במסגרת תוכנית "כישורי חיים". במסגרת התוכנית מתקיימות סדנאות, שמטרתן לעודד את התלמידים לגלות אחריות לחבריהם, ולדווח אם הם רואים אצלם תופעות המעידות על מצוקה. בסדנאות דנים עם התלמידים בהבחנה בין הלשנה לדיווח, שמטרתו לסייע לחבר. לדבריה, גם תוכנית אופק חדש מאפשרת זמן מורה-תלמיד משמעותי יותר מבעבר. "אנחנו לא יכולים להגיע לכל המקרים, אבל ככל שיש יותר סדנאות ושיחות – נחשפים יותר מקרים של אלימות והתעללות", אומרת לוק.

קידום אקלים בטוח

בנוסף לכך מצינת הממונה על מניעת אלימות, כי התוכנית המערכתית של משה"ח לקידום אקלים בטוח וצמצום אלימות התרחבה מאוד בהיקפה החל משנת הלימודים שעברה. השנה משתתפים בתוכנית 1,200 בתי"ס – כל חטיבות הביניים וכ-600 בתי"ס יסודיים.

(המשך בעמ' 2)

"התחממות" במירון לראשות הסתדרות המורים; גילה קליין מקימה תנועה חדשה

מועד הבחירות לראשות הסתדרות המורים עדיין לא נקבע, והבחירות יתקיימו כנראה רק בתחילת שנת 2012. למרות זאת, הכריזה השבוע ראש סניף אשדוד של הסתדרות המורים, גילה קליין, המתמודדת מול המזכ"ל המכהן, יוסי וסרמן, על הקמת תנועה חדשה. שם התנועה "נציגות חדשה לעובדי ההוראה".

כנס ראשון של התנועה יתקיים ב-8.1.2011 באולמי ונציה בראשון לציון. בכנס יוצגו מטרות התנועה ויתקיים פאנל שאלות ותשובות לדברי קליין, המטרות המרכזיות הן התמקצעות הארגון ושקיפות – אספקת מידע זמין למורים. כזכור, בעקבות הכרזתה של קליין על כוונתה להתמודד בבחירות היא הודחה מסיעת אמ"י – אחדות מורי ישראל, בהסתדרות המורים, שבראשה עומד וסרמן. לדברי קליין, בניגוד לסיעות האחרות הקיימות בהסתדרות המורים, שהן בדרך כלל מגזריות, למשל סיעות של מורי המגזר הערבי ומורי המגזר הדתי, תהיה התנועה החדשה לא מפלגתית או מגזרית ויהיה בה מקום לעובדי הוראה מכל המגזרים. קליין מקיימת בשבועות האחרונים "מפגשי בית" רבים עם מורים ברחבי הארץ, ולטענתה לפחות 20% מחברי הסתדרות המורים כבר תומכים בה.

בעת האחרונה נחשפו לא מעט אירועים של אלימות קשה בבתי"ס, כמו מקרה ההתעללות של שני תלמידים בחברם בבי"ס בירושלים. בראיון לקו לחינוך, טוענת הממונה על מניעת אלימות בשפ"י – השירות הפסיכולוגי-ייעוצי במשה"ח, עינב לוק, כי בשנתיים האחרונות הטיפול של משה"ח באלימות תלמידים אינטנסיבי יותר מבעבר. כך, למשל, נפתחו בשנת הלימודים הנוכחית שתי מסגרות לטיפול בתלמידים עם בעיות התנהגות, הפועלות במתכונת ניסוי.

עוצמה לתלמידים

אחת המסגרות נקראת "עוצמה". מדובר בתוכנית שפיתחה ראש "המרכז לחקר רווחת הילד ושלומו" בביה"ס לעבודה סוציאלית באוניברסיטת תל אביב, פרופ' תמי רונן. התוכנית כוללת 14 מפגשים, שבהם לומדים התלמידים בקבוצה מיומנויות של שליטה עצמית. בתוכנית משתתפים השנה כ-250 תלמידים. לדברי לוק, אין כמעט נשירה מהתוכנית והמוטיבציה בקרב התלמידים להשתתף בה גבוהה מאוד. לדבריה, התוכנית נחשבת כהצלחה, ובביתה"ס שבהם לומדים התלמידים כבר מדווחים על ירידה ניכרת במעורבות שלהם באירועים אלימים. על פי התכנון, מדריכי התוכנית יכשירו יועצים ומורים, שיפעילו בהמשך בביתה"ס שלהם קבוצות דומות.

טיפול פרטני

מסגרת חדשה נוספת לטיפול בתלמידים עם בעיות התנהגות היא מרכזים לטיפול פרטני בתלמידים. במרכזים פועלים פסיכולוגים מהשירות הפסיכולוגי. במקביל נעשית במרכזים עבודה עם ההורים והמורים של התלמידים. השנה נפתחו שישה מרכזים כאלה – אחד בכל מחוז. על פי התכנון, יוקמו בשנת הלימודים הבאה, תשע"ב, 20 מרכזים נוספים ובתשע"ג – עוד 40 מרכזים. לדברי לוק, המטרה של שתי התוכניות היא להגיע לתלמידים עם בעיות התנהגות כמה שיותר מוקדם ולטפל בהם, כדי לחולל שינוי בהתנהגותם בשלבים מוקדמים ולא כאשר גילויי האלימות שלהם מגיעים לשיאם. לדבריה, במסגרת התוכניות מאותרים תלמידים "בעייתיים" כבר בתחילת שנת הלימודים. לוק מציינת, כי יש הרבה תלמידים עם בעיות התנהגות הרוצים להשתנות, אך אינם יודעים כיצד לעשות זאת, ולכן מסייעות שתי התוכניות.

איך מזהים התעללות

לגבי תופעת ההתעללות אומרת לוק, כי אנשי המקצוע בביתה"ס – היועצים והפסיכולוגים, הוכשרו להבחין בסימניה, וחדרי המורים אמורים לקבל מהם מדי שנה הנחיות כיצד להבחין בתסמינים של התעללות. לדבריה, כיום מבינים שהעירונות של המבוגרים, מורים והורים, היא קריטית לאיתור מקרי התעללות. כמו כן ידוע, שככל שהדיאלוג בין מורים לתלמידים בביה"ס עמוק ופתוח יותר, כך יש גם חשיפה גדולה יותר מצד התלמידים של אירועי אלימות והתעללות.

ההשתלמות השנתית של מנהלי מחלקות החינוך תעסוק בחינוך הציבורי מול החינוך הפרטי

חוק? ו"האם כיתות בתשלום, לעומת כיתות חנים, באותו ב"ס יעמדו במבחן בית המשפט? דיון זה יעסוק באחד מהפטרונות למניעת פתיחת בתי"ס פרטיים, שמציעים כיום אנשי חינוך וכלכלה, שהוא פתיחת כיתות ייחודיות בתשלום בבתי"ס של החינוך הציבורי. בדיונים ישתתפו עורכי דין המתמחים במערכת החינוך ומומחים לחינוך.

כמו כן ירצו בהשתלמות; שר החינוך, גדעון סער, בנושא "ציפיות משה"ח מאגפי החינוך ברשויות המקומיות", ו"ר מרכז השלטון המקומי, שלמה בוחבוט, בנושא "מקומו של השלטון המקומי באחריות למערכת החינוך", ומנכ"ל משה"ח, ד"ר שמשון שושני, בנושא "בין החינוך הציבורי לחינוך הפרטי".

ההשתלמות השנתית של איגוד מנהלי המחלקות לחינוך ברשויות המקומיות תעסוק בתחרות בין החינוך הציבורי והחינוך הפרטי. ההשתלמות תתקיים ב-10.2.2011 8- בירושלים. במסגרת ההשתלמות יסיירו מנהלי מחלקות החינוך במוסדות חינוך פרטיים במזרח ירושלים, וישתתפו בסיור במוסדות חינוך חרדיים בעיר, שיודרך על ידי מנהלי האגף לחינוך חרדי במנח"י. אחד מהדיונים שיתקיימו בכנס יעסוק בשאלה "האם בתי ספר ייחודיים מהווים איום על המערכת הממלכתית הרגילה, או שהם 'שסתום' לשחרור מבוקר של לחץ הביקורת על החינוך הממלכתי? דיון נוסף יעסוק בשאלות "האם מותר למכור להורים שירותי חינוך משופרים בבתי"ס שבהם החינוך הינו חנים על פי

הממונה על מניעת אלימות בשפ"י; השנה נפתחו שתי תוכניות לטיפול בתלמידים עם בעיות התנהגות

(המשך מעמ' 1)

במעשי האלימות או בחומרתם. לדבריה; "אנחנו בודקים את עצמנו בשאלון האינטרנטי בתוכנית המערכתית לקידום אקלים בטוח וגם במיצ"ב, ורואים שבשנים האחרונות חלה ירידה מתונה בדיווחים על מעשי אלימות בבתי"ס. בסוף שנת הלימודים שעברה הועברו השאלונים האינטרנטיים בפעם השנייה ב-279 בתי"ס. לדברי לוק, בהשוואה בין השאלונים נמצא, כי ב-81% מבתי"ס שופרו באופן מובהק מדדי האלימות; חלה ירידה של 18% בדיווח על מעשי אלימות ועלייה של 10% בתחושת המוגנות של התלמידים.

אחד מיעדי התוכנית העיקריים הוא יצירת קשר משמעותי יותר בין מורים לתלמידים וחזקת השיח הרגשי בתוך הכיתות. במסגרת התוכנית מונה לכל חמישה בתי"ס מדריך אח"מ – אקלים חינוכי מיטבי, שהוא יועץ בעל תואר שני, שעבר הכשרה מיוחדת. המדריך מקים צוות אקלים בית ספרי המורכב מהמנהל, היועץ ופסיכולוג ביה"ס, אם יש כזה, רכזי השכבות ונציגי המחנכים. המדריך לא עוסק בעבודה עם התלמידים ישירות ותפקידו הוא אך ורק להכשיר את הצוות. לדברי לוק, למטרה זו הוכשרו 220 מדריכים.

בתחילת התוכנית ממלאים התלמידים שאלון אינטרנטי אנונימי. בשאלון נשאלים התלמידים על תחושת השייכות שלהם לביה"ס, תחושת הביטחון שלהם בביה"ס, תחושת הרווחה הרגשית שלהם, יחסי תלמידים ומורים, יחסי התלמידים, תופעות של אלימות, עישון ושימוש באלכוהול ועוד. לוק מציינת, כי בשאלון עולים מקרים של פגיעות ואלימות מילולית ופיזית. לדבריה, הנתונים הנאספים בשאלון נחשפים אך ורק בפני מנהל ביה"ס, בפילוחים ברמה הבית ספרית, השכבתית והכיתתית. כך ניתן לאתר בעיות באקלים הבית ספרי ובעיות נקודתיות של אלימות בכיתה מסוימת. בהמשך בונה צוות התוכנית הבית ספרי, בהנחיית מדריך האח"מ, תוכנית התערבות בית ספרית כוללת ותוכנית שכבתית או כיתתית המותאמת לבעיות הנקודתיות, אם נמצאו כאלו. התוכנית עוסקת ביצירת גבולות ברורים בביה"ס, למשל באמצעות תקנון, שיפור הדיאלוג בין מורים לתלמידים, העצמת תלמידים והגברת הנוכחות הרגשית של מבוגרים – מורים והורים בחיי התלמידים. לאחר שנה-שנתיים מעבירים שוב את השאלון ומגלים אם אכן חל שיפור באקלים ביה"ס ובאילו תחומים.

לדברי לוק, לא מדובר בתוכנית הנמשכת לאורך זמן קצוב, אלא צריכה להפוך לחלק מהתרבות הבית ספרית. לדבריה, ככל ששכבת הגיל שבה מתחילים בתוכנית נמוכה יותר, כך הצלחה גבוהה יותר. מסיבה זו מתחילים בימים אלו מדריכי האח"מ לעבוד על התוכנית גם עם גננות בגני ילדים.

אירועים? – משרד החינוך בודק

לטענת לוק, אירועי האלימות וההתעללות הקשים של תלמידים שנחשפו בעת האחרונה, אינם מעידים על כך שחלה עלייה

אנשי חינוך.

הקמפוס האקדמי אחוה מזמין אתכם להירשם לשנת הלימודים תשע"ב ללימודי תואר שני שיתנו לכם הזדמנות לשנות את פני החברה בישראל.

תואר שני M.Ed. - יום בשבוע

מינהל מערכות חינוך

ראש התכנית: פרופ' יצחק פרידמן
מטרת התכנית להכשיר בעלי תפקידים לניהול ולהובלה של מערכות חינוך פורמאליות ובלתי פורמאליות. ייחודה של התכנית בטיפוח ראייה מערכתית, בעידוד החשיבה היוצרת והחדשנית, במפגש רציף ועקבי עם תאוריות ויישומן בשטח. הלימודים מתקיימים ביום ג'.

תרבות עם ישראל והוראתה

ראש התכנית: פרופ' נעמה צבר בן יהושע
תכנית רב תחומית. יחידה מסוגה לתואר שני. העומדת על שורשיה של תרבות עם ישראל בעבר ובהווה ומדגישה היבטים מגוונים ומרתקים של תרבות זו. נקודת המוצא בתכנית היא מדעית-ביקורתית ופונה ללומדים מכל הורמים, תוך הדגשת האספקטים הרלוונטיים לחיים ולחברה בישראל בת ימינו. הלימודים מתקיימים ביום ג'.

ההרשמה תסתיים ב 30.4.2011

www.achva.ac.il

*3622 לפרטים התקשרו

הקמפוס האקדמי
אחוה

מחקר חדש: תוכניות התגבור מתקשות לגייס מורים למדעים ואנגלית ומורים בפריפריה

כמו כן, ב-23 מבין התוכניות קיים תפקיד קבוע של איש צוות, האחראי לקשר עם התלמידים בנושאים לימודיים וחברתיים. שכר המורים בתוכניות התגבור שאינן מבוססות על מתנדבים הוא בדרך כ-100-55 ש"ח לשעה.

במחקר נמצא עוד, כי כוח ההוראה בתוכניות התגבור מגוון. בחלק מהתוכניות מלמדים מורים מקצועיים מצוות ביה"ס, בחלק מורים מקצועיים מחוץ לביה"ס ובחלק סטודנטים, מתנדבים או מורות חיילות ובנות השירות הלאומי. ב-17 מבין התוכניות שנבדקו היו למרבית המורים תעודת הוראה, תואר אקדמי ראשון או שני או הסמכה ביעוץ חינוכי.

חלק ניכר ממנהלי התוכניות ציינו, כי הם מתקשים לגייס מורים העונים לדרישות התוכנית, למשל מורים המוכנים ללמד בדרך שונה מזו שהם רגילים אליה בבית הספר. בעיקר התקשו מנהלי התוכניות לגייס מורים לאנגלית ולמדעים. בתוכניות המתקיימות ביישובי הפריפריה נמצא קושי רב לגייס מורים איכותיים לתוכניות. מנהלי התוכניות שעובדות עם סטודנטים ומתנדבים ציינו כי הם מתקשים בריתמת סטודנטים למחויבות ארוכה טווח לתוכנית ובגיוס מתנדבים.

כל התוכניות שנבדקו מעניקות לצוות העובד בהן הכשרה מיוחדת. ברוב התוכניות כוללת ההכשרה לימוד של דרכי עבודה לקידום הרגלי למידה ומוטיבציה, הוראה המותאמת לתלמידים מתקשים ודרכי התמודדות עם צרכים רגשיים וחברתיים.

כמעט בכל התוכניות מתנהל מעקב אחר טיב עבודתם של המורים ואחר נוכחות התלמידים. במחקר נמצא, כי חלק מהתוכניות מתקשות להתמודד עם ההיעדרויות של התלמידים המשתתפים בהן ועם נשירה. ברוב התוכניות התקיים מעקב אחר ציוני התלמידים בביה"ס. כמו כן לרוב התוכניות בהערכה חיצונית או פנימית ובמעקב אחר השגת יעדיהן.

במחקר נמצא, כי העלות הממוצעת לתלמיד בתוכניות התגבור היא 4,422 ש"ח לשנה. התוכנית היקרה ביותר היא המועדונית, שבהן שוהים התלמידים במשך שעות ארוכות במרבית ימי השבוע. העלות השנתית לתלמיד במועדונית עומדת על כ-16,500 ש"ח.

ב-22 מבין התוכניות מונה איש צוות האחראי לקשר עם צוות ביה"ס. עם זאת, רק בשלוש תוכניות דווח על קשר המתקיים בתדירות גבוהה עם ביה"ס. עוד נמצא, כי הנהלות בתי הספר מעורבות יותר בתוכניות התגבור המעסיקות מורים מקצועיים מאשר בתוכניות המבוססות על סטודנטים או מתנדבים.

הבעיות העיקריות שעליהן דיווחו מנהלי התוכניות הם: קשיי מימון, קושי בגיוס מורים מקצועיים, קושי בהתמודדות עם בעיות רגשיות קשות ובעיות התנהגות של תלמידים, וקושי בהתמודדות עם תלמידים בעלי לקויות למידה מורכבות.

במערכת החינוך מופעלות עשרות תוכניות תגבור לתלמידים מתקשים. מחקר חדש, שערך מרכז אנגלברג לילדים ולנוער במכון מאירס-ג'וינט-ברוקדייל, מיפה את המאפיינים של 25 תוכניות תגבור מרכזיות הפועלות לאחר שעות הלימודים. שם המחקר הוא "תוכניות תגבור לימודי לאחר שעות הלימודים; מטרות, דרכי פעולה וממדים לבחינת איכות התוכניות".

מטרת המחקר הייתה לספק מידע, שיסייע בקבלת החלטות לגבי כיוונים חדשים בפיתוח תוכניות תגבור והתמיכה בהן.

הנתונים במחקר נאספו באמצעות שאלון, שהועבר למנהלי תוכניות התגבור השונות. בנוסף, נערכו ראיונות עם אנשי מקצוע במשה"ח ואנשי מקצוע בתחום תכנון והפעלת תוכניות התגבור.

בדו"ח המחקר מצוין, כי תוכניות תגבור מופעלות ב-64% מחטיבות הביניים ו-39% מבתי הספר היסודיים. במחקר קודם נמצא, כי ישנם פערים גדולים בין בתי הספר בהיקף תוכניות התגבור המיושמות בהן.

הגורמים המעורבים בהפעלת תוכניות התגבור הם מגוונים. כמחצית מהתוכניות מופעלות על ידי יחידות של משה"ח או על ידי הרשויות המקומיות, כשליש מהתוכניות מופעלות על ידי ארגונים מהמגזר השלישי. שאר התוכניות מופעלות במשותף על ידי גורמים ממערכת החינוך הפורמאלית וארגוני המגזר השלישי. המטרות העיקריות של התוכניות הן: שיפור ההישגים הלימודיים של התלמידים, הפחתת הנשירה, אספקת פעילויות העשרה וביולו לתלמידים מרמה חברתית-כלכלית נמוכה והענקת סביבה בטוחה לתלמידים בסיכון בשעות אחר הלימודים.

על פי דו"ח המחקר, ישנם מספר סוגים של תוכניות תגבור. אחד הסוגים הוא "תוכניות תמיכה כוללניות". מדובר בתוכניות המעניקות מסגרת לתלמידים בעלי קשיים חברתיים, רגשיים ולימודיים. בתחום זה פועלות מספר תוכניות ותיקות, כמו מיל"ת - "מסגרת לימודים תוספתית" המופעלת על ידי משה"ח, והמועדונית, המופעלות במשותף על ידי משה"ח ומשרד הרווחה. תוכניות אלה כוללות תגבור לימודי אך מתמקדות בעיקר בתמיכה בתלמידים בתחומים הרגשיים והחברתיים.

סוג נוסף הוא תוכניות תגבור לימודי קבוצתיות, המופעלות בדרך כלל על ידי ארגונים מהמגזר השלישי או בשותפות עם משה"ח. תוכניות אלו מתמקדות בתגבור לימודי בקבוצות קטנות. רבות מהתוכניות גם מציעות לתלמידים פעילויות חברתיות והעשרה. עוד סוג הוא תוכניות החונכות, כמו פר"ח, שבמסגרתן חונכים מתנדבים או סטודנטים תלמידים מתקשים בלימודים ותלמידים בסיכון.

במחקר נמצא, כי במרבית תוכניות התגבור קיים יחס של 11-13 תלמידים למורה. בתוכניות החונכות היחס הוא של תלמיד עד שלושה תלמידים לחונך.

יעוץ למורים מנהלים וועדים

הזכויות שלך צריכות בדיקה תקופתית אצל עיריית זהבי

האם הינכם מודעים לכל הזכויות להן הינכם זכאים? מה הן הזכויות המגיעות לכם ביציאה לפנסיה? לא תמיד אפשר לממש מחר את מה שמגיע לכם היום - אז למה לחכות? באווירה נינוחה

פגישה ושכרה בצידה

יעוץ מקצועי עדכני ודיסקרטי

הינכם מוזמנים:

- לייעוץ לקראת פרישה.
- לייעוץ בנושאי שנת שבתון.
- לבדיקה רגילה של רכיבי שכר וזכויות.
- לייעוץ בנושאי מחלות ו/או

עיקרי נושאי הייעוץ:

- פנסיה.
- כדיאות פרישה מעבודה.
- תכנון הקריירה.
- ייעוץ והכוונה בעזיבת מערכת החינוך.
- הדרכה ולינוי במו"מ מול מעסיקים.
- פיצוי פיטורין.
- בדיקת השכר ומרכיביו.
- גמולים.

לשבתון יוצאים בראש שקט
09-9542108

■ באורט מעלות; יום פעילות לעידוד ההתנדבות לשנת שירות – שכבת י"ב בבי"ס אורט מעלות השתתפה בשבוע שעבר ביום לעידוד ההתנדבות לשנת שירות. במהלך היום התקיימו פעילויות בנושא ההתנדבות לשנת שירות, שערכו מתנדבי שנת שירות מגרעין "סנסנה", הפועל במעלות. כמו כן האזינו התלמידים להרצאה בנושא "החברה הישראלית ויציאה מהמסגרת", שעסקה בחשיבות שבתרומת בני הנוער לקהילה, וסיירו ביריד שבו הציגו מסגרות ההתנדבות לשנת שירות. בין הארגונים שהשתתפו ביריד; החברה להגנת הטבע, תנועת הצופים, ארגון "מעשה" הפועל לעידוד בני נוער מהפריפריה להתנדב לשנת שירות, ומכון ברנקו וייס. לדברי המורה המרכז את פרויקט ההכנה לצה"ל בביה"ס, מורדי כהן, רק ארבעה לכל היותר מבוגרי ביה"ס בכל שנתון מתנדבים לשנת שירות, מספר הקטן בהרבה ממספר בוגרי התיכון בחינוך ההתיישבותי המתנדבים

במהלך היום התקיימו פעילויות בנושא ההתנדבות לשנת שירות, שערכו מתנדבי שנת שירות מגרעין "סנסנה", הפועל במעלות.

למטרה זו. לדבריו; "השנה החלטנו לשלב את האפשרות להתנדב לשנת שירות כחלק אינטגרלי מתוכנית ההכנה של תלמידי י"ב לקראת המעבר לשלב הבא בחייהם – שירות בצה"ל ושנת שירות". לדברי מנהלת ביה"ס, סופי בן ארצי, התגובות בקרב התלמידים לפעילות היו מצוינות, וניכר כי הם נחשפו לרעיונות חדשים. מביה"ס נמסר, כי בעקבות הפעילות כבר נרשמו מספר תלמידי י"ב מביה"ס לכמה ממסגרות שנת השירות.

■ בכפר הנוער אשל הנשיא; התלמידות יזמו "בית מדרש" לתלמידים יהודים וערבים – שתי תלמידות משכבת י"ב בכפר הנוער אשל הנשיא, שחר וייל וחן רביב, יזמו לאחרונה בביה"ס פעילות במתכונת "בית מדרש", שיחדה לדיון בנושא יהודים וערבים בישראל. הרעיון ליצור דו-שיח בין בני נוער משני המגזרים התגבש אצל התלמידות בעקבות מחנה קיץ בדנוור בארצות הברית, שבו נטלו חלק. במחנה השתתפו בני נוער יהודים וערבים מישראל ובני נוער פלסטינאים ואמריקנים. לדברי התלמידות, במחנה הן חוו לראשונה דיאלוג בין קבוצות לאומיות שונות. לדבריהן; "חזרנו לארץ עם ההרגשה כי לא סיימנו את התהליך ורצינו להמשיך ולעסוק באותו נושא". התלמידות מציינות, כי באשל הנשיא לומדים מספר תלמידים ערבים, שאינם נוהגים להבליט את זהותם הלאומית.

■ בירושלים; "שמים את העצים במרכז" – בשבוע ט"ו בשבט יתקיים במערכת החינוך בירושלים מיזם בשם "שמים את העצים במרכז". המיזם יוקדש לטיפוח העצים והצמחייה בפארק ירושלים – רצועת השטחים הפתוחים העוטפת את העיר. במהלך היום ישתתפו התלמידים בהדרכות שיעסקו בחשיבות הטיפול בעצים ובמערכת האקולוגית שמאפשרת להם לשגשג. לאחר מכן ישתלבו התלמידים בטיפול היערי והאקולוגי בפארק, שבמסגרתו יגזמו עצים צעירים, יטיבו את הקרקע סביב העצים, יטמינו בלוטי אלונים באדמה כדי שיצמחו מהם עצים חדשים ועוד. העבודות יותאמו לחטיבות הגיל השונות. התלמידים שישתתפו בפעילות יקבלו שי – שתילים לנטיעות ט"ו בשבט בשטח בתי"ס. את המיזם ידריכו וילוו צוותים של הקרן הקיימת לישראל ופארק ירושלים.

לדבריהן, הנושא של דו-לאומיות בישראל היה בקרב התלמידים סוג של טאבו – שעליו לא שוחחו עד כה. "לדעתנו, אנחנו צריכים לשמוח על האפשרות שניתנת לנו מידי יום לחיות את הדו-קיום ולנצל אותו, דבר שלא מתאפשר בכל מקום", מציינות התלמידות. התלמידות העלו את הרעיון למפגש הדו-לאומי בפני קבוצת

במפגש בית המדרש השתתפו כ-50 תלמידים יהודים וערבים, מורים והורים.

המנהיגות החברתית-תרבותית בביה"ס, שבה הן משתתפות. הקבוצה יוזמת פרויקטים חברתיים, שבהם מתקיימת למידה משותפת של תלמידים, מורים והורים בנושאים אקטואליים, באמצעות קטעי מקורות. לדברי התלמידות, עורר הרעיון למפגש מחלוקת בקבוצה. חלק מהתלמידים טענו שנושא זה רגיש מדי והעיסוק בו יעמיד במצב לא נעים את התלמידים הערבים, שאינם רוצים להיתפס כשונים משאר התלמידים. לאחר מספר דיונים הוחלט לקיים ערב במתכונת "בית מדרש" בנושא הדו-לאומי. התלמידות אספו קטעי מקורות לפעילות.

במפגש בית המדרש השתתפו כ-50 תלמידים יהודים וערבים, מורים והורים. התלמידות מציינות, כי האירוע הצליח ומשתתפיו נפתחו ושתפו זה את זה בדעותיהם, גם כשהיו אלו דעות שנויות במחלוקת. "כאשר יוצאים מערב כזה, שנתמך ולווה באופן מלא על ידי שני מורים שאכפת להם, ושהגיעו אליו מורים נוספים ואף מנהל ביה"ס, מרגישים כי עוד יש תקווה. עשייה חברתית בביה"ס היא לא מילה גסה", מסכמות התלמידות.

טכניקת תרגילי מוח Brain Gym® לשיפור תפקודים במצבי מתח

אם אתה ספורטאי, סטודנט, תלמיד, מורה או מנהל
אם גם אתה חווה ירידה בביצועים שלך במצבי מתח
אם מצבי לחץ מפריעים לך לפעול במיטבך...

אימון בטכניקת תרגילי מוח Brain Gym® הוא הפתרון בשבילך!

אימון אישי בטכניקת תרגילי מוח יאפשר לך
להתחבר מחדש למיומנויות ולידע שלך במצבים
המאתגרים אותך ולהפיק מעצמך את המיטב.
לא עוד Black Outs במבחנים ותחרויות
או "פרפרים בבטן" במצבי מתח.

במסגרת האימון, תוכל להתמקד במצבים נבחרים
ולשפר בהם את ביצועיך.
האימון מתבצע במתכונת של 3 מפגשים פרטניים.

רוצה לדעת יותר ... www.braingym.co.il

לתיאום אימון: אמנון רייס – 054-7355066, 04-6202289
amnomr@netvision.net.il

הוענקו פרסי רשת אורט למורים יזמים בתקשוב – בשבוע שעבר התקיים טקס חלוקת פרסים למורים הזוכים בתחרות התקשוב השנתית של רשת אורט, על שם נחמה שני. את הפרסים מעניקה קרן, שהקימה משפחתה של נחמה שני, ששימשה כמפתחת חומרי לימוד מתוקשבים במרכז המחקר והפיתוח של אורט ישראל ונפטרה ב-2008. בטקס, שהתקיים במרכז מושינסקי בתל אביב, חולקו פרסים לארבעה מורים.

אחד הזוכים הוא ישראל ברגר, מורה מאורט ביאליק, בקריית ביאליק. ברגר זכה בפרס על הקמתו של אתר המלווה את משלחות ביה"ס לפולין משנת 2002. החומרים באתר נאספו ממשותפי המסעות הבית ספריים לפולין ומאנשי עדות ניצולי שואה.

כמו כן זכה בפרס גיל צורי, מורה לתקשורת, פירסום ועיצוב באורט אלון ביקנעם. צורי הקים אתר להוראת עיצוב ותקשורת, שנכלל ברשימת 50 האתרים החינוכיים המומלצים של התחרות האירופית להוראה מתוקשבת.

בפרס זכה גם חיים גרובר, מורה באולפנית אורט בטבריה. גרובר יזם את שילובן בהוראה ובתחום הארגון בביה"ס של פלטפורמות אינטרנטיות חדשות, כמו google apps ו-google docs.

כמו כן זכתה בפרס נחמה גרינברג, מורה בחטיבת הביניים אורט אפק בקריית ביאליק. גרינברג יזמה הטמעת תרבות ארגונית דיגיטאלית בביה"ס, והדריכה את מרכזי המקצועות והמורים בביה"ס בשילוב פלטפורמות אינטרנטיות שונות בהוראה. לארבעת המורים הוענקו כפרס מכשירי iPad.

הועלה לרשת האתר החדש של מדעי הטכנולוגיה – ביום רביעי שעבר התקיים אירוע השקה וירטואלי לאתר הארצי החדש של

תוכניות לימודים

תלמידי מגמת המצוינות התנסו במחקר במכון ויצמן למדע – תלמידי שכבת י"ב במגמת המצוינות הרב-תחומית בתיכון אלון ברמת השרון, השתתפו לאחרונה בפעילות מאתגרת במשך יומיים במכון ויצמן למדע ברחובות. הפעילות כללה האזנה להרצאות העשרה במדעים מדויקים של חוקרים מהמכון, ובהם כלת פרס נובל בכימיה, פרופ' עדה יונת, ועבודת מחקר. עבודת המחקר התקיימה משעות אחר הצהריים ועד שעות הערב המאוחרות. במסגרת עבודת המחקר צוותו תלמידי המגמה בזוגות למדריכים דוקטורנטים,

במסגרת עבודת המחקר צוותו תלמידי המגמה בזוגות למדריכים דוקטורנטים, המבצעים מחקרים במעבדות המכון.

המבצעים מחקרים במעבדות המכון. התלמידים למדו על עבודות המחקר הרב תחומיות המתקיימות במכון ויצמן, המשלבות נושאים בכימיה, פיזיקה, ביולוגיה ומדעי המחשב. כמו כן נחשפו התלמידים לציוד המחקר המתקדם, המשמש את חוקרי המכון.

המפמ"רית לכימיה; בתיכונים ביבנה מצטיינים בכימיה – המפמ"רית לכימיה, ד"ר ניצה ברנע, הודיעה לאחרונה למנהלות התיכונים האורן והאלון ביבנה, כי בוגרי לימודי הכימיה ברמה מוגברת בשני בתי"ס הצטיינו בבחינות הבגרות במקצוע זה. בתי"ס המצטיינים נבחרים על פי שני

המורים למדעי הטכנולוגיה. לכבוד האירוע הועלו לאתר סרטון ברכה של מפמ"ר מדעי הטכנולוגיה, גרשון כהן, וברכות של מקימי האתר ומורים לטכנולוגיה מרחבי הארץ. אתר מדעי הטכנולוגיה נבנה על ידי צוות מהמרכז למחקר ופיתוח על שם מושינסקי באורט ישראל, בשיתוף עם מינהל מדע וטכנולוגיה במשה"ח. באתר ניתן למצוא מידע על תוכניות הלימודים בטכנולוגיה, חומרים לבחינות הבגרות, קבוצות דיון למורים ותלמידים, סרטונים, משימות, תרגול ממוחשב ועוד.

תלמידי ביה"ס מובילים בשימוש בפורטל החינוכי – ביה"ס היסודי גלעד בנצרת עילית, דורג ראשון ברמת השימוש של התלמידים במיזם האינטרנטי "סיסמה לכל תלמיד". במיזם משתתפים כ-80 בתי"ס מרחבי הארץ. על כך נמסר מעיריית נצרת עילית. המיזם "סיסמה לכל תלמיד", הוא פורטל המאפשר לתלמידים נגישות מכל מחשב, באמצעות סיסמה אישית, למאגרי מידע, אתר ביה"ס, אתרים ופורומים בית ספריים וכיתתיים ועוד. המיזם הוא תרומה של קבוצת עופר למערכת החינוך. בבדיקה שהתקיימה בין 17.10.2010 ל-16.11.2010 נמצא כי במהלך תקופה זו השתמשו באתר 96% מתלמידי ביה"ס. עוד נמסר, כי בשימוש המורים בפורטל מובילים מורי ביה"ס גולן בנצרת עילית, ש-100% מהם השתמשו בפורטל במהלך הבדיקה.

נצרת עילית נמנית עם הערים שבהן מספר המחשבים הגדול ביותר במערכת החינוך – 4.8 תלמידים למחשב. מהעירייה נמסר, כי בעוד כחודשיים יושלבו בבתי"ס בעיר כ-80 מחשבים חדשים נוספים, מה שיגדיל עוד יותר את נגישות התלמידים לתקשוב. לאחרונה גם נבחרה נצרת עילית לשמש כעיר מדגימת תקשוב במערכת החינוך במחוז הצפון.

קריטריונים; הציון הממוצע של התלמידים בבחינות הבגרות בכימיה ומספר התלמידים הגבוה שנבחנו במקצוע זה. מעיריית יבנה נמסר, כי בשני בתי"ס כבר מיושמת יחידת המעבדה החדשה בתוכנית הלימודים בכימיה, ונראה כי היא מעוררת עניין והתלהבות בקרב המורים והתלמידים כאחד.

שנה שנייה לתוכנית "שותפות ביה"ס, משפחה וקהילה" **בחיפה** – הצוותים המובילים את תוכנית "שותפות ביה"ס, משפחה וקהילה" קיימו לאחרונה יום עיון באוניברסיטת חיפה. התוכנית מופעלת, זו השנה השנייה, בארבעה בתי"ס יסודיים בחיפה. שני בתי"ס, איינשטיין וחופית, הם מהמגזר היהודי ושניים, אחמדיה ועבד ארחמאן אלחאג' – מהמגזר הערבי. במסגרת התוכנית משמשים ההורים שותפים פעילים בתהליכי קבלת ההחלטות בבתי"ס ונוטלים חלק בפעילויות חברתיות ולימודיות. בתוכנית שותפים מומחים מהפקולטה לחינוך, ביה"ס לעבודה סוציאלית והמרכז היהודי-ערבי באוניברסיטת חיפה, המנהלים והמורים, ההורים וקהילות בתי"ס. מנהלת התוכנית, ד"ר ברוריה שדל, אמרה ביום העיון, כי התלמיד הוא המרוויח הגדול מהתוכנית. לדבריה, התוכנית מביאה בחשבון את מסורת הלמידה הנעשית בבית התלמיד ומתאמת בין תהליך הלמידה המתקיים בביה"ס לבין תהליך הלמידה המתקיים בבתי התלמידים. לדבריה; "בכל בית יש למידה ואנו יכולים ללמוד ממנה כדי לשפר את תהליך הלמידה בביה"ס". ביום העיון נערך דיון בקבוצות מעורבות – מנהלים, הורים ומורים, שבהן נדונו היתרונות והקשיים שבהקמת צוות בית ספרי מוביל שבו שותפים הורים ומורים בתהליכי קבלת ההחלטות על מטרות ביה"ס, הפעילויות שנערכות בו ולוח הזמנים לביצוען.

■ השתתפה – מנהלת המחוז, ד"ר אורנה שמחון, השתתפה בשבוע שעבר בדיון ועדת החינוך של הכנסת. נושא הדיון היה הפער הגדול בהישגים במבחני פיזה הבינלאומיים בין התלמידים מהמגזר היהודי לתלמידים מהמגזר הערבי. כידוע, אוכלוסיית התלמידים הגדולה ביותר במגזר הערבי בישראל מתגוררת בצפון ומונה למעלה ממחצית מכלל תלמידי המחוז. שמחון אמרה בוועדה, כי השנה העניק משה"ח שעות לימודים נוספות רבות בשפת אם, מתמטיקה ומדעים למערכת החינוך במגזר הערבי. כמו כן קטן מספר התלמידים בכיתות ומורים בלתי כשירים הוצאו לפרישה מוקדמת. לדבריה, משה"ח הקצה השנה למחוז צפון תקציב בסך כמילארד ש"ח לשיפור ההישגים, שרובו הועבר למגזר הערבי. עוד הוסיפה ד"ר שמחון, כי השנה קיבל המחוז 980 ימי הדרכה למורים, לעומת 450 אשתקד, שרובם יועדו למגזר הערבי.

■ אסבסט – ב-16 רשויות מקומיות בצפון כבר הסתיימה מלאכת הסרת האסבסט מגגות מבני החינוך. על כך נמסר מהמחוז. הרשויות המקומיות הן: המועצות האזוריות אל-בטוף, גלבע, גליל עליון, מגידו, מטה אשר, מרום הגליל, עמק הירדן ועמק המעינות, המועצות המקומיות כפר תבור וחצור הגלילית והערים טבריה, מעלות-תרשיחא, נהריה, נצרת עילית, עכו ועפולה. מרבית גגות האסבסט שונתרו במוסדות החינוך בארץ יוסרו במהלך חופשת הקיץ של 2011. התקציב הכולל שהקצה משרד האוצר למטרה זו נאמד בכ-120 מיליון ש"ח.

מחוז חיפה

■ פורום יועצים – "היועץ הפך להיות אחד הגורמים המרכזיים בחי"ב" בשל נגישותו לתלמידים, מורים והורים כמעט בכל דבר ועניין". כך אמר מנהל מחוז חיפה היוצא, אהרון זבידה, בכנס יועצים חינוכיים מחוזי, שהתקיים בשבוע שעבר בבית אבא חושי בחיפה. נושא הכנס היה "מפגש עם הכוחות והעוצמות שבי" – במסע למנהיגות יעוצית". בכנס התקיימו הרצאות מקצועיות והושק פורום יועצי מחוז חיפה באינטרנט. כמו כן התקיימו בכנס סדנאות בנושא "הכוחות שבי", בהנחיית יועצות מבתי"ס במחוז.

מנח"י

■ התארח – משלחת ובה כ-70 תלמידים מביה"ס היהודי ביאליק במלבורן שבאוסטרליה, התארח בשבוע שעבר בתיכון למדעים ולאומוניות בירושלים. בי"ס ביאליק מעודד

את תלמידיו, בוגרי שכבת י"א, לבקר בישראל במשך חופשת הקיץ, החלה באוסטרליה בימים אלו. מטרת הביקור היא להכיר לתלמידים את ההיסטוריה של המדינה ותרבותה. התלמידים מאוסטרליה השתתפו ביחד עם תלמידי התיכון בפעילות התנדבות בקהילה. בתום הפעילות השתתפו חברי המשלחת בארוחת ערב משותפת עם תלמידי התיכון, ובדיון על חשיבות התרומה לקהילה. במהלך הדיון סיפרו תלמידי התיכון על הפעילות הקהילתית שהם מבצעים במהלך השנה, כמו ה"חמ"ל" המיוחד שפתחו למען נפגעי השריפה בכרמל, בשיתוף עם ארגון "לב אחד", במהלך חופשת החנוכה. לדברי מנהלת ביה"ס, אילנה נולמן, ההתנדבות היא דרך חיים לתלמידי ביה"ס, ואחוז גבוה מהם מתנדבים לשנת שירות לפני הצבא.

מחוז מרכז

■ ועדת הפרס – ועדת פרס החינוך היישובי של משה"ח ביקרה בשבוע שעבר ביישובים

המועצה האזורית גזר
הומלצה לפרס על התמיכה
האישית של ראש המועצה,
פטר וייס, במערכת החינוך.

מיטבי במוסדות החינוך, עידוד יוזמות לקידום נוער, השקעה בתשתיות מוסדות החינוך וטיפוח מנהיגות קהילתית המעורבת בחינוך. המועצה האזורית גזר הומלצה לפרס על התמיכה האישית של ראש המועצה, פטר וייס, במערכת החינוך, ההשקעה בתשתיות מוסדות החינוך, עידוד מעורבותם של ועדי ההורים, המחנכים, המפקחים ומומחים בקידום אקלים מיטבי במערכת החינוך וביצוע תוכניות ייחודיות לתלמידי החינוך המיוחד ולתלמידים מצטיינים.

מחוז תל אביב

■ אולם כנסים – בשבוע שעבר נחנך אולם הכנסים המחודש של ביו"ס בליך ברמת גן, במעמד ראש העיר, צבי בר, מנהל אגף החינוך, משה בודאגה, ומנהל ביה"ס, גיל פרג. עיריית רמת גן

באולם הותקנו
מערכות תאורת במה
ומולטימדיה מתקדמות.

השקיעה בשיפוץ האולם כארבעה מיליון ש"ח. האולם ישמש להרצאות, הצגות וכנסים. את האולם תכנן האדריכל שי גשורי. באולם הותקנו מערכות תאורת במה ומולטימדיה מתקדמות.

ליהנות מכל עולמות התוכן של בריינפופ במחיר מיוחד!

בריינפופ, עולם של תכנים חינוכיים באתר אחד!

- מאות סרטוני אנימציה ומבדקי ידע במגוון תחומים
- מדע וטכנולוגיה, היסטוריה, תרבות, גיאוגרפיה, מתמטיקה, מורשת, מוסיקה ואמנות ועוד
- מערכי שיעור, פעילויות, ניסויים, שאלות ותשובות ותכנים נוספים

בריינפופ ESL, האתר המוביל ללימודי אנגלית

- תפישה פדגוגית ייחודית ללימוד השפה האנגלית
- החל מהשלבים הראשונים של הלימוד
- קריאה, כתיבה, דיבור, שמיעה, אוצר מילים, דקדוק, לימוד הדרגתי ומובנה
- גישה חווייתית, אינטראקטיבית ומהנה ללימוד והוראת השפה האנגלית

לפרטים נוספים ומידע:

www.brainpop.co.il | www.brainpopesl.co.il
service@brainpop.co.il, 1 שלוחה 03-6878989

